

Stadskwekerij De Kas

A photograph of a large glass greenhouse at night. The structure is illuminated from within, showing a complex metal frame and glass panels. Inside, various plants are visible, including tall stalks and leafy greens. The interior is lit with warm, yellow light, and some equipment like tables and chairs are visible in the background. The exterior is dark, with some foliage and a wooden pallet visible in the foreground. The overall scene is a nighttime view of a modern urban greenhouse.

Jaarverslag 2021

Voorwoord

Hier ligt het jaarverslag van 2021. In alle drukte tussen het met stenen, plantjes en modder spelen zouden we bijna vergeten dat dit ook nog moet. Voor wie doen we het? Voor onszelf en onze vrijwilligers. Om te zien wat we bereiken in een jaar tijd. Om in de toekomst terug te kunnen kijken hoe het ook alweer ging. En voor onze stakeholders. Niet voor de eventuele financiers. Want zij hebben ter verantwoording van de bijdragen al uitgebreide verslagen ontvangen. Kort houden Eva, wordt er gezegd. Maar dat lukt toch niet als je wil laten zien in zo'n verslag wat er allemaal is gebeurd een jaar!

Wederom hebben we ervaren dat er altijd veel werk is. We hoeven ons geen moment te vervelen. Er was een jaarplan om prioriteiten te stellen. In de praktijk wijst het natuurlijk anders uit. Voor een klus gestart kan worden, volgt er altijd voorwaardenscheppend werk, voor je het weet ben je maanden verder en is er heel veel gedaan, waaronder mogelijk dat wat we wilden doen. Of niet. Maar dan bood zich iets anders aan dat beter eerst kon worden gedaan. Dat er daardoor bepaalde dingen niet zijn uitgevoerd bleek geen ramp. Zo blijven er weer genoeg bezigheden voor het komende jaar en sommige aanpassingen hebben nou een maal tijd nodig om te rijpen. Of blijken achteraf gezien toch niet zo belangrijk.

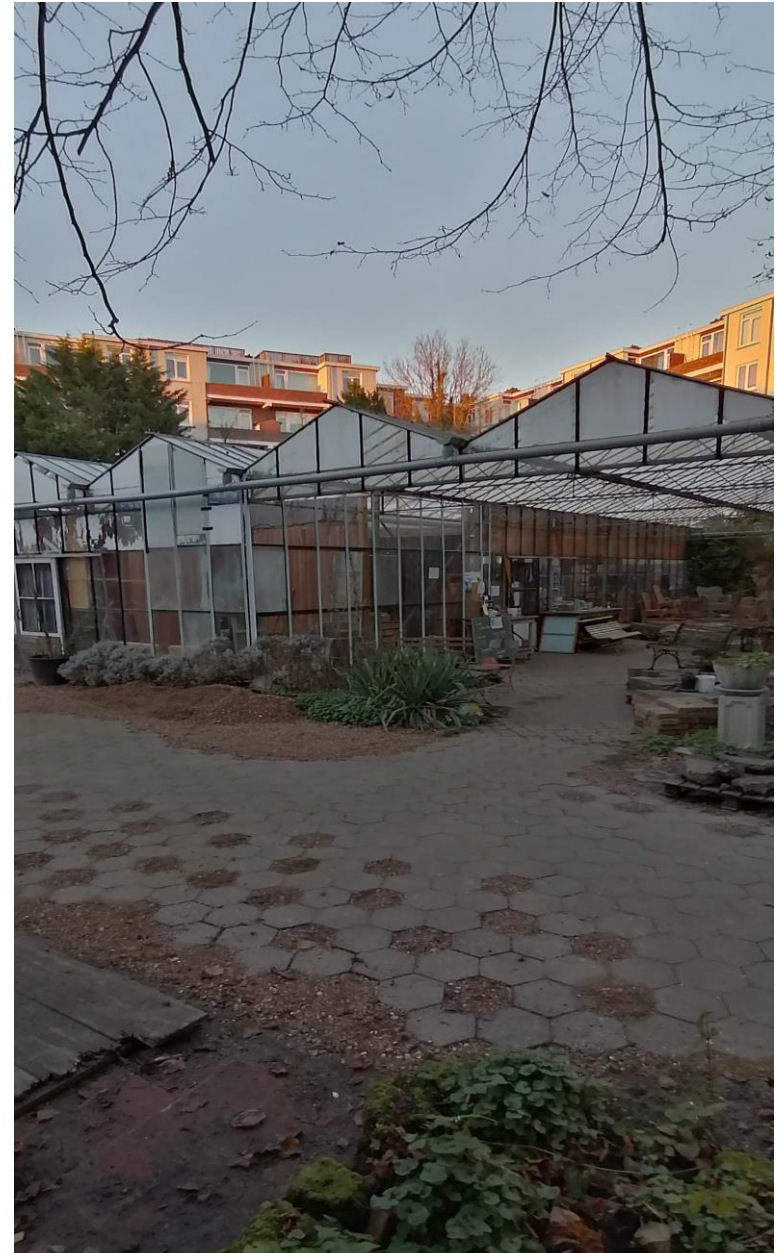
Niets van wat er is gebeurd en gemaakt kon zonder de inzet van onze vrijwilligers. Mocht je als buitenstaander het gevoel hebben dat 'het traag gaat' met onze organische manier van werken, dan heb je het mis. Lees maar!

Vind je onze Social handprint belangrijk; zie de bijlage. Dit geldt ook voor het financieel jaarverslag en onze begroting. Hierin kan je in cijfers en geld uitgedrukt zien hoe wij presteren op het gebied van de Sustainable Development goals en als bedrijf.

Tekst en beeldmateriaal mogen enkel met toestemming en vermelding van de bron gebruikt worden.

Veel plezier met het lezen!

Eva Bes, mede namens de rest van het bestuur Marja en Richard

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1. Stadskwekerij De Kas	4
1.1 Terugblik 2021.....	4
1.2 Onze speerpunten voor 2021.....	4
2. Bedrijfsactiviteiten	5
2.1 Verkoop & verhuur.....	5
Verkoop	5
Locatieverhuur	5
2.2 Groen advies & onderhoud	6
Eerste Hulp bij Vergroening (EHBV)	6
Groene Workshops	7
2.3 Netwerk & verbinding.....	7
Groene Huiskamer	7
Werkdagen met vrijwilligers.....	8
Samenwerking in de wijk en in de stad	8

3. Projecten.....	9
3.1 De kas verbeteren.....	9
Kasherstel	9
Elektra	9
Warme unit.....	10
Klimaatbeheersing.....	10
3.2 Terrein ontwikkelen.....	10
Hoofdstructuur.....	10
Verkoopruimte.....	11
Erfafscheiding	11
Info- en Bewegwijzering	11
3.3 Watermanagement	12
Waterhoek.....	12
Plantenirrigatie	12
3.4 Duurzaamheid en biodiversiteit	13
Stored Energy / zonnepanelen	13
Inrichting biodiversiteits elementen	14
3.5 Binding met de buurt.....	15
Groene & culturele evenementen	15
3.6 Organisatie	15
Werkgroepen	15
Digitale tools	15
Verzekeringen	16
Vrijwilligers.....	16
Raad van Waarde	16
Bestuur	16
4. Jaarrekening en toelichting	16
Bijlage 3 Social Handprint Maex	17

1. Stadskwekerij De Kas

Stadskwekerij De Kas wil een bijdrage leveren aan de leefbaarheid in de stad, door de ontwikkeling van natuurlijk groen en de toepassing van regenwater te stimuleren. Dit ten bate van de biodiversiteit en klimaatadaptatie. Tegelijkertijd willen wij een verbindende rol vervullen voor groeninitiatieven in de stad en bewoners in de wijk. We streven ernaar om Stadskwekerij De Kas een circulaire organisatie te laten zijn. De organisatie draait op de kracht van enthousiaste vrijwillige bewoners die hun kennis en kunde graag inbrengen. Onze leidende waarden zijn: biodiversiteit, verbinding en toegankelijkheid.

1.1 Terugblik 2021

In 2021 bestond stichting Stadskwekerij De Kas drie jaar.

We probeerden zo goed als kon onze sociale functie in de wijk voort te zetten binnen de maatregelen die de overheid ons oplegde ivm corona. We ontwikkelden onze bedrijfsvoering, diverse projecten van vorig jaar werden vast onderdeel van onze programma en vroegen wekelijks om tijd en aandacht. Dit jaar wilden we naar de start van realisatie van een plek waar ook in de winter comfortabel gebruik van kan worden gemaakt, maar ook dit jaar kwam dat er niet van. Corona maakte het werken aan zo'n project moeilijk. De warme unit van de toekomst heeft zo nog meer mogelijkheid om te rijpen....

Wel konden we ons richten op het afronden van onze Waterhoek: de aanpassing van ons terrein op hoofdstructuur ten bate van het afkoppelen van het regenwater dat op dakoppervlak en terreinoppervlak terecht komt. Dit gebeurde, zoals voorgenomen, in een wat meer organisch vormgegeven proces, met de mensen, de middelen en tijd die tot onze beschikking stonden. Het doel is een rolstoel toegankelijke rondgang rond de kas en tuin met grote en kleine water- en biodiversiteit bevorderende elementen.

Het werd een jaar met het bieden van onderdak aan het eerste prototype van een circulaire batterij (Stored Energy). Dit gaf de noodzaak tot installeren van zonnepanelen en een verbeterd elektriciteitssysteem. Dit werd gerealiseerd in 2021.

En het werd weer een jaar waarin het Coronavirus ons dwong op steeds andere manieren om te gaan met al ons werk.

In de hier opvolgende hoofdstukken staat wat we hebben gerealiseerd in 2021. We hebben deze onderverdeeld in bedrijfsactiviteiten, projecten en organisatie.

1.2 Onze speerpunten voor 2021

Electra vervangen voor veilig gebruik

Pv panelen op de kas voor duurzame energie

Omvorming van het terrein naar ecologische, klimaat adaptieve tuin

2. Bedrijfsactiviteiten

De bedrijfsactiviteiten zijn die activiteiten die Stadskwekerij de Kas van jaar tot jaar aanbiedt en het projectstadium voorbij zijn. Ze zijn nodig voor voldoende inkomsten en het voortbestaan van Stadskwekerij De Kas. De activiteiten zijn ingedeeld per thema:

- Verkoop & verhuur
- Groen advies & onderhoud
- Netwerk & verbinding

2.1 Verkoop & verhuur

Verkoop van eigen producten en verhuur van de locatie zorgen voor een aanzienlijke inkomstenbron voor onze vaste lasten. Corona had ook dit jaar invloed op deze activiteiten.

Verkoop

Verkoop van door ons gekweekte planten, zaden, etc. vond tijdens de coronabeperkte momenten plaats tijdens vaste werkdagen via inschrijving in een tijdsblok en gedurende afhaalmomenten bij RechtstreeX, tijdens evenementen op De Kas en elders: Arboretum Trompenburg en De Rotterdamse Munt zijn begonnen met verkopen van onze zaadzakjes. Spullen voor in je huis en Geschikt proberen de Wormenshit te verspreiden via hun winkels. Een duurzaam alternatief voor vloeibare kunstmest.

We hebben veel planten geleverd voor bewonersinitiatieven in de stad. Daniel Opbroek helpt bewoners in het Oude Noorden met geveltuintprojecten vanuit Rotterdams Weerwoord en stuurt straten naar ons toe om bij ons gifvrije planten te kopen. Verspreid over de hele noordoever zijn onze planten inmiddels te vinden in tuinen, geveltuinten en zelfbeheerplekken. Ons aanbod is uitgebreid: een groter assortiment soorten zaadzakjes, meer diverse planten in potjes en een aantal Fleurt op! Producten (Laurier van Hier, bamboestokken uit eigen tuin, Wormenshit, walnoten en stooferen uit een tuin van familie)

Locatieverhuur

We bieden de kas en tuin aan voor korte en langere duur gebruik door initiatieven op het gebied van biodiversiteit, regenwater en duurzaamheid. Ook initiatieven of activiteiten die verbinding brengen of belangrijk zijn voor bewoners kunnen bij ons terecht. De zittende gebruikers zijn niet allemaal behouden. In 2021 werd de locatie drie dagen per week gebruikt door RechtstreeX. Waterleider heeft halverwege het jaar het langdurig gebruik van de ruimte opgezegd, omdat hij een betere ruimte had getroffen voor zijn TonTuinen. YMCA gebruikt nog steeds een kast in de kas. Kort gebruik van de kas heeft minder dan verwacht plaatsgevonden ivm Corona. SOL, FNV, Gemeente Rotterdam, GroenLinks, stichting Kolere, Parfum de GroenGroen, de Circulaire batterij, Radio Noorderster, De Stad Uit, Cross-comix, Bas Sala, Powerboat

Powerlab Circulair, Drawn Poetry, Rotterdams Milieucentrum met het Bomencircus, Groei&Bloei en de eigenwijze Jukebox hebben de ruimte gebruikt voor hun bijeenkomsten, festivalprogramma of activiteit en we waren een stembureau tijdens de Tweede Kamer verkiezingen.

2.2 Groen advies & onderhoud

We hebben als doel de biodiversiteit in de stad te vergroten en natuurlijk tuinieren bekender en toegankelijker te maken. We geven daarom op diverse manieren groenadvies en helpen met het onderhoud van groen in de openbare ruimte beheerd door bewoners.

Eerste Hulp bij Vergroening (EHBV)

Doelstelling het behoud en stimuleren van biodiverse geveltuinen, boomspiegels en tuinen en verwaarlozing voorkomen.

Dit doen we door:

Geveltuinenabonnement:

Doelstelling: bewoners ondersteunen met het onderhoud van hun geveltuin. onderhoud van geveltuinen

Activiteit: door vrijwilligers onder begeleiding van deskundig meewerken van ecologische hovenier Marja Versteeg werkochtenden met een vrijwilliger + pilot 5 bewoners hadden in 2021 een geveltuinabonnement.

Tuinadvies

Doelstelling: Het bieden van toegankelijke kennis op het gebied van bevorderen biodiversiteit en regenwatergebruik.

Activiteiten: De lees- en folderhoek zijn overzichtelijk gemaakt en actueel gehouden. De leeshoek wordt weinig gebruikt, de folderhoek wordt vaak uitgebreid bekeken. We hebben per openingsdag tenminste drie bezoekers met vragen op ons terrein ontvangen. We hebben daarnaast ook veel vragen beantwoord via email en whatsapp. Ook wisten Rotterdammers ons via de telefoon te bereiken.

We organiseren jaarlijks terugkomende dagen. Op de drie dagen die we dit jaar hebben georganiseerd zijn de vrijwilligers vol in touw om allerhande vragen te beantwoorden en ervaringen te delen.

Doelstelling: het belonen en ondersteunen van Blijdorpenaren met een geveltuin/boomspiegel Het bekend maken van de voordelen van gifvrij gekweekt plantgoed dat past in het Nederlandse klimaat op de biodiversiteit. Het bieden van een laagdrempelig moment om te vragen om advies.

Activiteiten:

Geveltuinendag : bewoners met geveltuin/boomspiegel/ zelfbeheerperk konden een gratis gifvrij plantje/ zaadzakje eigen biologische kwekerij uitzoeken op 29 mei. Blijdorpenaren werden van deze dag op de hoogte gesteld dmv onze nieuwsbrief, facebook (+ diverse lokale organisaties) website, nextdoor, flyers (1500 stuks). Er werkten 4 GroenLinks vrijwilligers mee en 5 vrijwilligers van De Kas. Er hebben 62 bewoners een gratis plantje uitgekozen. Er zijn op 12 adressen nieuwe geveltuinen aangelegd met 40 meter lengte totaal.

En afspraak gemaakt voor aanleg van 4 geveltuinen op een later moment.
Blij bij bollendag: bewoners met geveltuin/boomspiegel/ zelfbeheerperk konden gratis biologisch gekweekte bloembollen halen. Hierop zijn 107 bezoekers afgekomen

Nationale boomspiegelfeest: om bekendheid te stimuleren van het in beheer nemen van een boomspiegel door bewoners hebben we aangesloten bij dit nationale evenement op 9 oktober. Mensen kregen niets gratis, maar konden wel, met korting, pakketten met geschikte boomspiegelplanten kopen voor zonnige, droge of schaduwrijke boomspiegels. We stonden klaar om allerlei vragen te beantwoorden en praktische informatie te delen. Hierop zijn 35 bezoekers afgekomen.

Groene Workshops

Doelstelling: kennisvermeerdering bewoners over groene onderwerpen in relatie tot groen op straat / tuinieren

Activiteiten: We wilden dit jaar 7 groene workshops in kleingroepsverband(corona) aanbieden. Met onze eigen ervaring en deskundigheid en met externe deskundigen hebben we dit gedaan.

Vlierbloesemsiroop maken (Koannie op De Kas i.s.m. SOL)

Zaden verzamelen (op Daltonlaan door Marja)

Zaden verzamelen en schonen (Eva op De Kas)

Boomspiegel beplanten (Marja tijdens nationale Boomspiegeldag op De Kas)

Maak je eigen TonTuin (Waterleider Tijs van Ruth op De Kas)

Composteren (Caroline de Vlaam op De Kas)

Maaien met de zeis (Sandy Zeisles.nl op locatie afgelast wegens ziekte)

Tuingereedschap slijpen (Louis de Cae op De Kas i.s.m. Groei&Bloei)

2.3 Netwerk & verbinding

Voor het versterken van het groene netwerk en de verbinding met de bewoners van Rotterdam hebben we een programma. Dit programma moet er toe leiden dat we onze spilfunctie voor water en groen in de stad versterken. Daarnaast werken we aan de versteviging van onze sociale functie voor de wijk.

Groene Huiskamer

In 2021 waarde het Coronavirus nog steeds rond. De Groene huiskamer bleef zo vaak als het kon open voor de wandelaars van Gezond Natuurwandelen en bezoekers via inschrijving via tijdslot. Natuurlijk lieten we op stille momenten spontane bezoeker 'binnen'. Binnen is bij ons tenslotte meestal buiten. Maar in de periodes van Lockdown waren we als Groene

Huiskamer ook echt dicht. Dit betrof de wintermaanden. Vanaf 1 mei mochten de terrassen weer open en konden we de wandelaars weer ontvangen. De tekenlessen op de eerste maandag van de maand kwamen pas na de zomervakantie weer op gang.

Werkdagen met vrijwilligers

Elke maandag en donderdag waren vrijwilligers welkom om te komen werken in de kwekerij, op het terrein, in de kas. Tijdens coronarestricties konden vrijwilligers in kleinere groepen werken verspreid over het terrein. Pas vanaf juni werd het mogelijk om weer echt samen te werken in grotere groepen. De aandacht ging daardoor naar werkzaamheden die niet in nauwe samenwerking moeten gebeuren maar verspreid over het terrein en op ruime afstand van elkaar in de kas. Inmiddels waren we het wel gewend. Groepswork werd vooruitgeschoven (samen tillen van objecten bijv). Ook werd er vaker buiten de vaste werkdagen (voorbereidend) werk verricht door een kleiner werkgroepje en waren stagiairs voltijd aan de slag met of zonder begeleiding en vrijwilligers.

Samenwerking in de wijk en in de stad

In 2021 hebben we samengewerkt met Studio BasSala. Op ons terrein is een inzamelstation voor PE en HDPEplastics komen te staan. Met dit verzamelde plastic zal een circulaire slimme regenton worden ontwikkeld (<https://cloiq.nl/over-cloiq/>) Een van de Cloiqregentonnen komt in de toekomst bij ons te staan. Veel bewoners zijn blij dat ze plastic weer voor tenminste een deel kunnen scheiden. Weggooien bij het restafval voelt naar. Ook het wormenhotel functioneert goed. 21 huishoudens gooien hun groente en fruitafval in de compostbak. Ondanks het invoeren van GFE afval door de gemeente in de wijk Blijdorp bleef de aanvoer voor het wormenhotel op peil. Het distributiepunt van RechtstreeX loopt goed en het is fijn dat al de klanten op die manier kennis maken met onze stichting, wat we doen en waarvoor. En er staan 4 bijenkasten van imker Berenice op het terrein, waarvan er uiteindelijk maar een bevolkt blijkt. Er wordt vaak contact met ons opgenomen voor samenwerking, inspiratie, advies of diensten. Zo was er samenwerking met Sol, Stichting Present Sociaal tuinieren, Shannons Lekkernijen, RotterdamseMunt, Waterleider, HHSK, Rotterdams Weerwoord, Gemeente Rotterdam, Gezond natuurwandelen, Velt, GroenLinks, Partij vd Dieren, Verkiezingen Rotterdam, Wilde Weelde, Wijkcoop, Stored Energy, Studio Superuse, RechtstreeX, YMCA Blijdorp, Wijkraad Blijdorp, tenminste 3 volkstuinverenigingen, Groengoed, Opzoomermee, Rotterdams milieucentrum, Cooldowncity, VoorGoed, Atelier op Wielen, Wilde Weelde kwekersgroep, ArboretumTrompenburg, Groen Noord, Spullen voor in je huis, Groenemorgen, Groenweb Noord, Groene connectie, Glow-Up, Stadsoase, Parterra, Groen010 en Livinglab010, Talea Bohlander Stadsdriehoek.

3.Projecten

Dit jaarverslag bevat een korte opsomming van de projecten waar dit jaar aan gewerkt is. Deze projecten zijn tijdelijk van aard en hebben een duidelijke doelstelling/beoogd resultaat. Tevens zijn ze gekoppeld aan een of meerdere doelstellingen van Stichting Stadskwekerij de kas. Aangegeven wordt welke activiteiten zijn ondernomen. Om overzicht en houvast in te bieden in de diversiteit van de projecten zijn ze ingedeeld in een of meerdere projectthema's.

De kas verbeteren

Terrein ontwikkelen

Watermanagement

Duurzaamheid en biodiversiteit

Binding met de buurt

Organisatie

3.1 De kas verbeteren

De kas is rond 1984 geplaatst en heeft verschillende functies gehad. Voorgaande jaren heeft de focus gelegen op het verbeteren van de veiligheid. Dit jaar werd er toegewerkt naar een nog fijnere plek om te werken, ontmoeten en verbinden.

Kasherstel

Doelstelling: Het verder herstellen van de kas als gebouw/object, uitgangspunten zijn wind- en waterdicht, goede, schone, regenwaterafvoer door goed gestelde goten en veilig glas.

Activiteiten: De goten zijn door Lucien Brand(Constructiebedrijf Brand, kassenmaker) gecoat tegen uitspoelen van zink of roest en gesteld zodat de kas voornamelijk afwatert naar de achterzijde. Het herstel van de voorpui is nog niet afgerond en wordt in 2022 ingepland.

Elektra

Doelstelling: Het op orde brengen van de huidige elektra in en rondom de kas, waarbij rekening gehouden wordt met de (brand)veiligheid, het gebruik i.c.m. de circulaire batterij pilot, de PV panelen en toekomstig stroomgebruik in de kas.

Activiteiten: Overtollige voorzieningen zijn verwijderd, we hebben de mogelijkheid tot hergebruik van electramaterialen onderzocht. Het blijkt pionieren om een electricien te vinden die materialen wil hergebruiken. Voor de (brand)veiligheid en garantie doet men dit niet. We gaan voor veilig en schakelen een electricien uit de buurt in; Calado electrotechniek. Met hem kunnen we afspreken welk werk wij zelf kunnen verrichten en wat door hem moet worden gedaan. Er is een electraplan opgesteld op basis van onze ervaringen en de toekomstige behoefte. Een nieuwe verdeelkast was noodzakelijk i.v.m. de combinatie met PV installatie/ circulaire batterij. We hebben gebruikte kabelgoten tegen een klein prijsje kunnen krijgen uit het oude Dijkzicht ziekenhuis(met dank aan Studio Superuse Karola van Rooijen),deze zelf opgehangen en in twee delen zijn alle kabels, aansluitingen en contactdozen aangebracht door Calado Electrotechniek. Om het energieverbruik

te verlagen is de warmwaterboiler (200 liter) vervangen door een doorstroomapparaat in de keuken voor warm tapwater.

Warme unit

Doelstelling: Het creëren van een warme, afgesloten ruimte voor ontmoetingen en vergaderingen mede bedoeld voor de verhuur met de mogelijkheid deze op te splitsen in twee individueel te gebruiken kleinere ruimtes.

Activiteiten: Van de voorgenomen activiteiten is er geen sprake geweest. We zijn niet toegekomen aan het bepalen van de eisen en wensen, laat staan een globaal bouwplan opstellen, materialen verzamelen, plek bouwklaar maken, bouwen en lancering! Het al eerder toegezegde bedrag van € 5000 van het Job Durafonds is niet aangesproken. De 'tent' blijft ook dit jaar onze niet zo warme plek. De winterperiode zal de kas niet verhuurd kunnen worden. Het energiegebruik van de verwarmingselementen zou te hoog worden wanneer we dit wel doen.

Klimaatbeheersing

Doelstelling: Controle verkrijgen over het heersende klimaat in de kas, door middel van ventilatie, schaduw, verwarming en verkoeling.

Activiteiten: Alle oude, niet functionerende elementen van het luchtsysteem zijn verwijderd (dank aan Lak) en opgenomen in onze eigen materialenmagazijn of als oud ijzer afgevoerd. 8 Luchtramen zijn voorzien van een houten raamuitzetter, zodat ze open kunnen worden gezet. (dank aan Tom) Hiervoor moet wel steeds de ladder worden beklommen. Eisen en wensen van ventilatie zijn bepaald, gekeken is naar de mogelijkheid van warmteopslag (nu geen prioriteit) en er is een globaal plan opgesteld en vervolgstappen bepaald. Lucien Brand heeft een nieuwe constructie bedacht voor het handmatig en in de toekomst elektronisch op een rij kunnen openen van een aantal luchtramen tegelijk. Deze constructie zal in de toekomst door onszelf in samenwerking met Lucien Brand kunnen worden geïnstalleerd. Eerst moet gezorgd worden voor budget voor materiaal en werkzaamheden.

3.2 Terrein ontwikkelen

Het terrein rondom de kas heeft door de jaren heen verschillende functies gehad. Er zijn demonstratietuinen maar het grootste deel van het terrein bevat strakke bestrating of verharding. Voorgaande jaren heeft de focus gelegen op het opruimen en het herindelen voor het huidige gebruik. De presentatietuinen zijn alvast biodiverser geworden. Dit jaar werd er toegewerkt naar nog meer groen/blauw, biodiversiteit, inspirerende voorbeelden en passende ruimte voor de verschillende activiteiten.

Hoofdstructuur

Doelstelling: Het bepalen en in fasen realiseren van een globale hoofdstructuur m.b.t. de toegankelijkheid, verschillende functies en het vergroenen en verduurzamen van het terrein.

Activiteiten:

We hebben onder begeleiding van vrijwilliger Jeanette (Architect stedelijke inrichting) en samen met stagiair Noor Hulsebos, (tweedejaars student Ruimtelijke ordening, Climate & Management Haagse Hogeschool), de eisen en wensen bepaald, ideeën verzameld en in samenhang en afhankelijk m.b.t. andere projecten een globale fasering gesteld. De hoeveelheid parkeerplaatsen blijft gehandhaafd. Deze zijn verbeterd (meer voorbeelden van halfopen bestrating en halfverharding) om het komende jaar door te kunnen.

De rolstoeltoegankelijke rondweg om de kas is bepaald en voor een deel aangelegd onder deskundige begeleiding van Jeroen Hooijmeijer (Stadsoase) met dezelfde maar aanzienlijk minder dan de oorspronkelijke hexagramvormige straattegels. De hoofdstructuur werd in zijn geheel meegenomen in het plan van Klimaatadaptieve maatregelen (zie watermanagement). Het budget kwam grotendeels uit de subsidie 'Waterhoek fase 3'. De kas en het terrein is in Sketchup (3Dtekenprogramma) ingetekend.

Verkoopruimte

Doelstelling: Het creëren van een uitnodigende verkoopruimte voor zowel de kwekerij als de andere producten. Dit geeft duidelijkheid in het aanbod, de werkwijze voor zowel klanten als medewerkers en biedt tevens ruimte voor veilige en duurzame opslag van de voorraden.

Activiteiten: Eisen en wensen zijn bepaald in overleg met de betrokken vrijwilligers en dan ook ter plekke uitgevoerd. Dit gaat op basis van eerdere ervaringen en of het een tijdelijke oplossing is (makkelijk verplaatsbaar) of voor langer termijn. Er is een tijdelijke verkoopinrichting gemaakt onder overkapping tegenover de verkooptafels met planten. Dit maakt een duidelijker uitstalling van de verkoopwaar en weggeeftafel mogelijk.

Erfafscheiding

Doelstelling: Het op een duurzame manier herstellen van de huidige erfafscheiding met als resultaat een veilige en afgesloten erfafscheiding. Dit geeft tevens de mogelijkheid om de diversiteit aan erfafscheidingsmogelijkheden die bijdragen aan biodiversiteit en klein watermanagement te tonen.

Activiteiten: De actuele staat is bekeken en nu is er een beeld van de noodzakelijke verbeteringen en mogelijkheden. Door de Coronamaatregelen hebben we het grootschaliger afstemmen met omwonenden achterwegen gelaten. Stap voor stap zijn we begonnen met simpelweg herstel van de bestaande schutting/ hekwerk met al aanwezig materiaal, is er een takkenril als erfafscheiding gemaakt tussen ons en 3 tuinen.

Info- en Bewegwijzing

Doelstelling: Eenduidige bewegwijzing ter informatie en ondersteuning van een groene (biodiversiteit) en blauwe (water) route realiseren.

Activiteiten: In een stijlboek zijn de afspraken vastgelegd over de vormgeving en het maakproces van de borden die bij de verschillende voorbeelden komen te staan. Er is gestart met het maken van infobladen die per voorbeeld vertellen Wat er getoond wordt, Waarom we dit doen en Wat men zelf kan doen. Omdat het

terrein veelvuldig verandert in dit en het komende jaar, zullen de routes nog niet worden vastgelegd. Te vaak zijn er 'wegwerkzaamheden'! Voornemen is om via QR-codes bezoekers naar de infobladen te sturen. Tot nu toe geven we bezoekers de tijd om te vragen wat ze willen vragen en geven we een rondleiding op verzoek of spontaan.

De materialen (Lijnolieverf van Hornbach) en hout (resthout De Natte Krat Tijs v Ruth en studio Bas Sala) komen uit het geormerkte budget van Hoogheemraadschap HSK en houtsnijwerk door geduldige vrijwilliger Wiehan.

3.3 Watermanagement

Op het terrein aan van Beuningenstraat 22 willen we al het regenwater dat er valt opvangen, gebruiken voor toilet en kwekerij en laten infiltreren in de bodem.

Waterhoek

Doelstelling: verfijnen van de aanwezige elementen van Waterhoek fase 1 en 2 (afgekoppelde daken en waterbergingen) Aanvragen subsidie en uitvoeren fase 3 (regenwater afkoppelen van het riool, infiltratiemogelijkheid, berging en vergroening realiseren).

Activiteiten :Gemeente Rotterdam heeft naar aanleiding van ons rapport over de uitvoering van Waterhoek fase 1 en 2 gedurende eind 2020 en deel 2021, definitief vastgesteld dat we de subsidie verdiend hebben. 10 m² groenoppervlak, 721 m² afgekoppeld dakoppervlak, 18 m³ regenwaterberging met vertraagde afvoer naar het terrein waar het infiltreert en bijdehand gebruik van het water voor toilet en kwekerij. Project Waterhoek, verslag tbv verantwoording subsidie

Klimaatadaptieve maatregel is opvraagbaar via info@stadskwekerijdekas.nl. Fase 3 Waterhoek is beschreven in het beroepsproduct van Tweedejaars Stagiair Haagse Hogeschool Ruimtelijke ontwikkeling Climate&management Noor Hulsebosch 'Veel beekjes maken groot water, hoe Stadskwekerij De Kas als inspiratiebron voor beekjes kan fungeren'(opvraagbaar via info@stadskwekerijdekas.nl). De subsidie is aangevraagd en voorlopig toegezegd, uit te betalen na de prestatie. Gedurende de tweede helft van 2021 is gestart is met een stap voor stap organische transformeren van het verharde terrein door vrijwilligers en stagiair Harm v Barneveld van Watermanagement Hogeschool van Rotterdam. Er zijn 4 DIY grondwaterpeilbuizen geslagen om het effect van de maatregelen op het grondwater te kunnen blijven monitoren. Doelstelling 1110m² ontkoppeld terrein, 494 m² vergroening met grotendeels inheemse beplanting, 14,5 m³ bovenop de al bestaande 18 m³ waterberging. Door de beperkende maatregelen van Corona is fase 3 niet zoals gepland afgerond voor het eind van het jaar, maar we zijn wel een eind op streek en een heel stuk waterwijzer geworden. De gemeente geeft toestemming om in 2022 het project af te ronden

Plantenirrigatie

Doelstelling: het bewateren van de planten (kwekerij, verkoop, tuin) vanuit de diverse waterbergingen perfectioneren van handmatige kranen en gesleep met gieters naar (deels) automatisch/ sproeien

Activiteiten: Gedurende het hele jaar zijn er kleppen pompen en slangen verplaatst, herplaatst, aangebracht, verbeterd. Aan het eind van 2021 was het mogelijk om vanuit een tank water te geven met behulp van een 220V (vuil)waterpomp een slang en sproeikop. De druk was onvoldoende voor een zelfstandig sproeisysteem. De betreffende tank kan gevuld worden door middel van regenval en water uit andere opslagtanks mbv 12 V pompjes op zonnepaneel/12voltaccu. De beregeningsslang bereikt alle zijde van de kas en de verkooptafels. Zijn betreffende tanks leeg, dan resten er nog regenwateropslagsystemen voor handmatig vullen van gieters. Ook is er een goot gecreëerd die vol komt te staan met overmatig regenwater (overstort) van de melktank, of handmatig kan worden gevuld door een klep open te zetten. In deze goot, die we daarom doopgoot zijn gaan noemen, kunnen kratten vol planten worden gezet die zich dan onderaf volzuigen met water. Planten onder de overkapping kunnen d.m.v. een hevelsling uit een tank water krijgen. Dit is allemaal nog niet ideaal. Het waterniveau van de diverse tanks kon worden bijgehouden met behulp van sensoren en een aanpaktoepassing gemaakt door Richard Langhorst. Deze sensoren blijken te zijn verroest. Signaalvlotter en bediening van magneet- en elektronische kleppen via het 12 Voltsysteem op autobatterij en PV paneel is weer mogelijk wanneer deze sensoren zijn vervangen door vocht en weerbestendig materiaal. Nu zetten we deze handmatig aan m.b.v. schakelaars. De ontwikkeling zetten we voort. Studio BasSala heeft vanaf de zijlijn meegedacht en geadviseerd en is een samenwerking begonnen met Richard, ons brein op digitale tools en gadgets.

3.4 Duurzaamheid en biodiversiteit

Onze organisatie streeft naar een hoge mate van duurzaamheid; hergebruik, zo min mogelijk nieuwe aanschaf, zoveel mogelijk cradle to cradle en een laag, bij voorkeur hernieuwbaar energiegebruik. Bij de (her)inrichting van het terrein en het voeren van onze kwekerij zijn duurzaamheid en het stimuleren van biodiversiteit belangrijke drijfveren.

Stored Energy / zonnepanelen

In de zoektocht in 2020 naar de mogelijkheden van een 'buurtbatterij' gecombineerd met zonnepanelen op het kasdek zijn we in contact gebracht met de initiatiefnemer van een circulaire batterij gemaakt van hergebruikte afgeschreven Felixscooter batterijen. Benjamin Neeteson had in een citylab010 aanvraag opgenomen de pilot bij De Kas te willen doen. Wij, De Kas, hebben afgesproken te zorgen voor de PV panelen. Het budget daarvoor was beschikbaar vanuit de Citylab010bijdrage voor de Circulaire Batterij.

(<https://citylab010.nl/initiatieven/circulaire-energieopslag>)

Doelstelling: Er zijn voldoende pv panelen geïnstalleerd op een verantwoorde wijze en beschikbaar voor de pilot met een circulaire batterij door Stored Energy

Activiteiten: Exosun PV panelen die door installateur Bob van Zonnepanelenvlaardingen waren gered van de vuilcontainer mochten van Exosun aan een goed doel worden geschonken. 16 panelen zijn met een gehuurde caddy

door ons opgehaald in Vlaardingen. De PVpanelen zijn doorgemeten met een infraroodcamera (geleend van Blijstroom) en beoordeeld op 'hotspots' door een zonnepaneelkundige uit de wijk. Bij zoektocht naar installatiematerialen stuitten we op een advertentie op Marktplaats waar iemand dakprofielen aanbood na het afbreken van zijn Venlokas. Mocht dat precies zijn wat we zochten! Wat een geluk! Met professionele hulp van Lucien de Kassenman en installateur van ZonnepanelenVlaardingen en na veel zoekwerk naar verschillende profielen en gepuzzel met onderdelen door vrijwilligers is het ons gelukt om 14 panelen op het dak te installeren (twee panelen hadden de lange tijd van opslaan en een storm niet overleefd). Daar lagen ze! Op tijd voor de pilot. Vanaf juli 2021 wekt de Kas zonne-energie op. We hebben (wederom) ervaren dat de huidige markt liever niet wil dat je producten hergebruikt.

Inrichting biodiversiteits elementen

Doelstelling: we laten op het terrein elementen zien die stedelingen in hun eigen leefomgeving ook zouden kunnen maken.

Activiteiten: Er is een levensgroot insectenhotel gemaakt (verhult tevens watertank 3) met een groen dak, takkenrillen (nestelende vogeltjes), steenstapelingen met ruimte voor allerlei beestjes en biotopen. En een moeraszone bij de bestaande vijver. De lijst van inheemse planten, kruiden, heesters, struiken en bomen (Bijlage als bedoeld in artikel 1 en artikel 8, tweede lid, onderdelen d, e en f van de Subsidieregeling klimaatadaptatie 2021) is vergeleken met onze zadenlijst. Gestart is met het kweken van planten van die lijst en overige planten die wij graag in onze nieuwe tuin willen om zo een bijdrage te leveren aan de biodiversiteit. De honingbijen in de kasten van Berenice-Bijen hebben de plotselinge winterweek vroeg in het voorjaar niet overleefd. Besloten is om geen honingbijpopulatie meer te huisvesten. Dit om concurrentie met de inheemse wild bij niet te versterken. We geven dood hout een plek in de inrichting.

3.5 Binding met de buurt

Groene & culturele evenementen

Doelstelling: vergroten bekendheid van De Kas en binding in de stad

Activiteiten: gesprekken met betrokkenen (bewoners en stadsbeheer) over maaibeleid naar aanleiding van Maai-Mei-Nietjes, locatie bieden aan Parfum de GroenGroen, CrossComixfestival, Struinen in de tuinen, Drawn Poetry, Verhalen uit de Kas (radio Noorderster), uitgiftepunt zijn van de GFEBakjes en toebehoren in pilotwijk Blijdorp voor Gemeente Rotterdam, stembureau zijn tijdens Tweedekamerverkiezingen, Kolere summerschool, verborgen tuinen dagen (5&6 juni) werd afgelast ivm Corona, we organiseerden 3 Groene Invallen op vrijdag het Bomencircus van het Rotterdams Milieucentrum ism Cooldowncity, Voor buurtgenoten is er een Juthut gemaakt voor op de oprit. Dit is een initiatief van onze vrijwilliger en stadsjutter Caroline die wekelijks een uur gaat vuilprikken en verhalen verzamelen met wie maar mee wil. Nu kan iedereen die wil, juttten tijdens een buurtwandeling met geleende prikstok (dank Stadsbeheer Rotterdam) en deze weer terughangen.

3.6 Organisatie

Werkgroepen

Naar aanleiding van de stakeholderbijeenkomsten in 2018 zijn er werkgroepen opgestart. Water, Bouw, Biodiversiteit, Educatie en Sociaal. De personen in de werkgroepen gaven op afstand hun professionele advies en brachten ons in contact met relevant netwerk. De afgelopen jaren zijn de werkgroepen Water en Bouw de enige actieve werkgroepen geweest.

Doelstelling: de personen in de werkgroepen weer actief benaderen zodat we makkelijker projecten kunnen overdragen.

Activiteit: Door Corona en onze hands-on en organische manier van werken zijn den werkgroepen een stille dood gestorven. Laten we concluderen dat de werkgroepen van de eerdere jaren nu niet meer functioneel zijn en dat we, indien nodig, een nieuwe werkgroep opstarten. De contacten die we hadden opgedaan vanuit de werkgroepen werden voor specifieke vragen en advies geraadpleegd.

Digitale tools

Doelstelling: vereenvoudigen van regelmatig terugkerende werkzaamheden voor De Kas

Activiteiten:

- * reserveringssysteem voor verkoop planten tijdens Corona: dit werkte goed.
- * registratiesysteem op telefoon voor aantal bezoekers, adviesvragen, onderhoud geveltuinten: dit was met name een behoefte om onze social impact beter te kunnen monitoren. Het systeem is er (nog) niet gekomen. Het had geen prioriteit.
- * reserveringssysteem voor verhuur kort en lang en specifieke ruimtes: we hebben alle reserveringen goed bijgehouden in onze gezamenlijke digitale agenda in

Appsuite van Hostnet. Van verschillende ruimtes is nog geen sprake gezien de warme unit er nog niet is.

Verzekeringen

Doelstelling: De juiste verzekeringen worden afgesloten.

Activiteiten: Uitzoeken welke verzekeringen er moeten (verplicht) worden afgesloten en welke meerwaarde hebben, wat ze kosten en bij welke partij we deze het beste kunnen afsluiten.

Ook hier zijn we, behalve in het kader van afspraken wat betreft de Circulaire Batterij niet uitgebreid aan toegekomen. We hebben geconcludeerd dat een glasverzekering veel kost maar niets bijdraagt. We kunnen beter uit eigen reserve eventuele schade betalen. De vrijwilligers zijn allemaal verzekerd via Gemeente Rotterdam. De inboedels heeft geen aantoonbare waarde.

Vrijwilligers

In 2021 hebben zich meer dan 30 vrijwilligers en twee stagiairs ingezet voor onze organisatie en fysieke locatie. Nieuwe vrijwilligers weten ons nog steeds te vinden. Degene die een dagje bij ons snuffelen en vervolgens niet meer terugkomen hebben we niet meegerekend. Sommige vrijwilligers maken een stap in hun leven waardoor zij geen tijd meer ervaren om zich voor ons in te zetten. In 2021 vonden we dat de vrijwilligers extra aandacht verdienden omdat er door alle Coronamaatregelen weinig momenten zijn geweest waarop we elkaar fysiek kunnen ontmoeten en omdat er, lijkt het, twee verschillende groepen zijn ontstaan. De maandaggroep (overwegend vrouwen die veel kwekerij en rustiger taken ondernemen) en de donderdaggroep: rauwdouwers die veel spierkracht verzetten. Voor onderling contact is het gezamenlijk lunchen (indien nodig op afstand) weer ingevoerd en stond er een eindejaar samenzijn gepland. Deze laatste kon niet plaatsvinden door, wederom, coronamaatregelen. De vrijwilligers zijn bedankt met een kleine vrijwilligersvergoeding.

Rusmin, Shri Lak, Willem, Wiehan, Jeanne, Inge, Jeanette, Tom, Leo, Caroline, Marion, Lavrendi, Marian, Kim, Betty, Mas, Marcello, Richard, Anna, Ariane, Leen, Elisa, Cynthia, Leendert, Jonatan, Oglaya, Ries, Karola, Koannie, Andrea, Marente, Marja, Eva waren onze actieve vrijwilligers dit jaar.

Stagiairs: Noor, Harm

Vertrokken uit onze pool zijn: Frank, Henrieke, Herman, Sanne, Emma, Anne, Ewald, Wilma, Berri, Daisy, Eleonara, Kylie, Wilma

Betaalde ingehuurd professionals: Lucien (kas), Jessica (vormgeving flyers), Bob (zonnepanelen), Pedro (electra)

Raad van Waarde

De Raad van Waarde is een groep vrienden van De Kas die allerlei disciplines vertegenwoordigen en die ons een spiegel kunnen voorhouden over de koers die we varen en de kansen die er zijn in het veld.

In 2021 wilden we deelnemers benaderen en minimaal 1x bij elkaar komen. Dit is helemaal uit ons gezichtsveld verdwenen.

Bestuur

In 2021 wilden we het bestuur versterken met minimaal één extra bestuurslid, waarmee het totaal op drie komt. Het liefst willen we meer doorgroeien naar vijf personen, zodat de taken meer verdeeld kunnen worden en Eva en Marja zich meer kunnen richten op de dagelijkse gang van zaken. Per 1 februari 2021 is de samenstelling van het bestuur:

Marja Versteeg – voorzitter

Eva Bes – penningmeester/secretaris

Richard Langhorst (per 1 febr. 2021) - alg. Bestuurslid

De vacatures voor een bestuurslid met bedrijfsmatige achtergrond en een bestuurslid met inhoudelijke achtergrond (biodiversiteit) hebben we in onze drukte niet meer uitgezet. Volgend jaar herkansing.

4. Jaarrekening en toelichting

Deze documenten kunt u vinden als apart document op onze website of aanvragen via penningmeester@stadskwekerijdekas.nl onder vermelding van : verzoek tot ontvangen Jaarrekening en toelichting.

Bijlage 3 Social Handprint Maex

Stadskwekerij De Kas Social Handprint

Jaarverslag uitgebreid 2021

Toelichting:
Deze visualisatie drukt de maatschappelijke impact van Stadskwekerij De Kas uit als bijdrage aan de 17 Sustainable Development Goals. Deze PDF is een beperkte weergave van het interactieve webmodel, dat te vinden is via de QR-rechts op de pagina.

Social Handprint

Stadskwekerij De Kas
2021

De afbeelding rechts visualiseert de positieve bijdrage van Stadskwekerij De Kas aan de 17 SDG's. De bijdragen per SDG zijn relatief ten opzichte van elkaar weergegeven. De volgende pagina toont de activiteiten per SDG.

Indicatie impactwaarde 2021

€ 130.000

De impactwaarde is een indicatie van het totale bedrag wat belanghebbenden tezamen besparen of in de reguliere economie bereid zouden zijn te betalen voor dergelijke diensten en effecten, uitgedrukt in euro's.

Sustainable Development Goals

- SDG 1** Geen armoede
- SDG 2** Geen honger
- SDG 3** Goede gezondheid en welzijn
- SDG 4** Kwaliteitsonderwijs
- SDG 5** Gendergelijkheid
- SDG 6** Schoon water en sanitair
- SDG 7** Betaalbare en duurzame energie
- SDG 8** Waardig werk en economische groei
- SDG 9** Industrie, innovatie en infrastructuur
- SDG 10** Ongelijkheid verminderen
- SDG 11** Duurzame steden en gemeenschappen
- SDG 12** Verantwoorde consumptie en productie
- SDG 13** Klimaatactie
- SDG 14** Leven in het water
- SDG 15** Leven op het land
- SDG 16** Vrede, justitie en sterke publieke diensten
- SDG 17** Partnerschappen om doelstellingen te bereiken

Onderstaande tabel toont de activiteiten waarmee Stadskwekerij De Kas in 2021 bijdroeg aan de SDG's op basis van selectie uit de MAEX-lijst van indicatoren. Per SDG kunnen verschillende activiteiten bijdragen aan effecten voor de samenleving. Elke activiteit wordt jaarlijks gekwantificeerd en in een bij de activiteit passende eenheid uitgedrukt.

		2021	
	- duurzame energie opwekken	340	aantal kWh
	- duurzame energie inkopen	2.440	aantal kWh
	- ruimtes delen	6.740	aantal m2 ruimte x aantal gedeelde dagen
	- culturele activiteiten organiseren	270	aantal bereikte personen
	- buurt evenementen organiseren	200	aantal bereikte personen
	- uitvoeren van kleine diensten/ buurtklusjes	20	aantal klussen/ diensten
	- fysieke locatie waar mensen elkaar kunnen ontmoeten	740	aantal m2
	- discussie/debat over maatschappelijke thema's organiseren	45	aantal bereikte personen
	- afvalinzameling	625	aantal kg
	- afvalrecycling (behalve kleding en textiel)	4.700	aantal kg
	- producten delen (niet transport of ruimtes)	40	aantal matches gemaakt
	- biologische landbouw/productie	3.900	aantal consumenteneenheden
	- repareren consumentenartikelen met oog op hergebruik	14	aantal reparaties
	- informeren over klimaatverandering/klimaatadaptatie	800	aantal bereikte personen
	- groene ruimtes creëren (totaal van alle jaren)	450	aantal m2
	- wateropslag creëren	30	aantal m3
	- groenbeheer	520	aantal m2
	- composteren	2.000	aantal kg geproduceerd
	- vuil opruimen in openbare gebieden	50	aantal uren
	- maatregelen treffen om biodiversiteit te stimuleren	1.200	aantal maatregelen
	- Informeren over biodiversiteit	800	aantal bereikte personen

MAEX helpt je impact maken, meten en managen.
MAEX brengt de impact van sociale initiatieven in beeld, en biedt hen eenvoudig toegang tot bedrijven, overheid, fondsen en particulieren. MAEX helpt organisaties die impact willen maken passende sociale initiatieven te vinden, er in te investeren en er mee samen te werken.

www.maex.nl
info@maex.nl

Wij willen we een bijdrage leveren aan biodiversiteit in de stad door aandacht te vragen voor meer natuurlijk groen en het gebruik van regenwater met behulp van duurzame en betaalbare oplossingen als voorbeeld voor alle stadsbewoners.

STADSKWEKERIJ
DE KAS